

opatření, po právu i na dále v ošetřování a léčení nemocničním. V tomto směru stačí dovolatele odkázat na správné důvody napadených rozsudků; zejména v rozsudku druhé stolice jest správně poukázáno na to, že není ošetřovanému lhostejno, bude-li ho použito pro účely vyučovací a k demonstrování. Dovolatel míní, že stačí, když nemocný nečiní námitek. Ale s názorem tím nelze při nejmenším souhlasiti v případě, o nějž tu jde, když pacientu onemocnělému zápallem plic a ve vysoké horečce jsoucímu, se ani nevysvětlí, kam má býti přidělen, nýbrž když prostě přenesen jest z přijímací kanceláře na klinické oddělení. Není tedy námitka nedostatku pasivní legitimace odůvodněna a netřeba se obíratí významem okolnosti, že přijímací kancelář jest společnou pro nemocniční oddělení i pro kliniky a že lékaři nemocniční proti předpisům zmíněné instrukce konají službu také v klinických odděleních a že naopak zase kliničtí lékaři konají službu v nemocničních odděleních. K čís. 2. Otázka nepřípustnosti pořadu práva jest vyřízena usnesením pojatým do rozsudku soudu první stolice ze dne 9. října 1924. Usnesení to vešlo v moc práva, neboť nebylo napadeno žalovanou stranou, jedině rozsudek téhož data byl zrušen na její odvolání. Spor musí tudíž býti vyřízen soudy, a nelze vůbec přihlídnouti k odbyté již námitce nepřípustnosti pořadu práva. Po této stránce je věc vyřízena konečným způsobem. Nejvyšší soud zabýval se sice ve svém rozhodnutí ze dne 19. března 1925, č. j. R I 123/25, čís. sb. 4826, otázkou, zda mohlo jíti po případě o veřejnoprávní poměr, nikoli však co do námitky nepřípustnosti pořadu práva, jež byla tehdy již právoplatně zamítnuta, nýbrž šlo mu o to, podle kterých norem má býti věc soudy řešena, zda podle norem práva veřejného či soukromého. Jiný význam nemohlo míti ono rozeznávání, ježto věc nemohla býti odmítnuta. Odvolací soud posoudil věc podle norem práva soukromého, dovolatelka napadá tento názor jen s hlediska vyřízení již námitky, nikoli však z důvodu, že mělo býti použito norem veřejnoprávních. Dovolání uplatňuje tudíž jedině zamítnutou právoplatně námitku nepřípustnosti pořadu práva, jinak však rozsudek nenapadá co do použití hmotného práva. Nemá proto ani odvolací soud příčiny, by se zabýval věcí po jiné stránce, než kterou uplatnila dovolatelka, t. j. námitkou nepřípustnosti pořadu práva, a po této stránce odkazuje dovolatelku na právoplatné rozhodnutí závazné i pro něho.

#### Čís. 7757.

Důvody nabytí služebnosti jsou uvedeny v §§ 480 a 481 obč. zák. výčetmo a nelze je rozšiřovati na případ, kde původní společný vlastník pozemků uvedl je ve stav služebnosti a napotom je prodal různým osobám.

Ustanovení kupní smlouvy, že nemovitost byla koupena s právy a povinnostmi, jak ji dosavadní majitelé drželi a užívali a držeti a užívatí byli oprávněni, týká se pouze práv a povinností, o nichž smluvníci věděli.

(Rozh. ze dne 4. února 1928, Rv I 601/27.)

Žalobci koupili od manželů Ch-ových louku čis. kat. 106/1 trhovou smlouvou ze dne 31. července 1901, žalovaní pak koupili od manželů Ch-ových trhovou smlouvou ze dne 27. července 1901 role č. kat. 107. Tehdy byly již v obou pozemcích položeny trubky. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaných uznání, že jejich vlastnictví k louce č. kat. 106/1 jest neobmezené, že žalovaným jako vlastníkům role č. kat. 107 nepřísluší zejména právo sváděti vodu s tohoto pozemku na louku žalobců č. kat. 106/1 a že žalovaní jsou povinni trubky z pozemku č. kat. 107 odstraniti a zdržeti se dalšího rušení vlastnického práva žalobců k pozemku. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby mimo jiné z těchto důvodů: Z trhových smluv ze dne 27. a 31. července 1901 soud sice zjistil, že strany koupily nemovitosti s právy a povinnostmi, jak dosavadní jich majitelé nemovitostí těchto sami užívali a drželi a držeti a užívatí oprávněni byli, avšak vzhledem ku zásadě bezelstnosti a důvěry vzájemných styků, lze toto ustanovení smlouvy vykládati tak, že se týká práv a povinností, o nichž smlouvající strany věděly a nikoliv také těch, o nichž nevěděly. **O d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Prvý soud žalobě vyhověl, zjistiť, že žalobci při koupi louky č. kat. 106/1 dne 31. července 1901 o zřízení trativodu prodávajícími nevěděli, takže nemohla vzniknouti okamžikem rozdělení vlastnictví obou pozemkův služebnost, nýbrž okamžikem tím nastal jen faktický stav, odpovídající obsahu služebnosti svádění vody, který mohl založiti služebnost teprve vydržením. Soud odvolací nesouhlasí s tímto názorem prvního soudu. Poněvadž oba pozemky č. kat. 107 a č. kat. 106/1 byly těchže vlastníkův, nelze mluvit o pozemku panujícím, jímž bylo role č. kat. 107, a o pozemku služebním, jímž byla louka č. kat. 106/1 v té době, kdy manželé Ch-ovi byli vlastníky obou pozemků. Jest nesporno, že v kupních smlouvách ze dne 27. července 1901 a 31. července 1901 není zmínky o trativodech, o trubkách v pozemcích č. kat. 601/1 a č. kat. 107 a svědek K., který rozprodej usedlosti manželů Ch-ových v roce 1901 prováděl, nepamatuje se, zda se tehdy při prodeji pozemků č. kat. 107 a č. kat. 106/1 o služebnosti svádění vody a o trativodech mluvilo. Nutno proto přihlížeti k dalšímu obsahu trhových smluv ze dne 27. července 1901 a 31. července 1901 uzavřených mezi stranami rozepře s manžely Ch-ovými dřívějšími vlastníky. Soud odvolací má za to, že první soudce ze zjištění podle obsahu trhových smluv ze dne 27. července a 31. července 1901, že strany koupily pozemky s právy a povinnostmi, jak dosavadní majitelé těchto nemovitostí sami jich užívali a je drželi, a držeti a užívatí oprávněni byli, učinil nesprávný názor, máje za to, že tato ustanovení smluv lze vykládati jen tak, že se týkají jen práv a povinností, o nichž smlouvající strany věděly, nikoliv také těch, o nichž nevěděly. Prvý soudce přehlédl, že, ačkoliv žalobce již asi třetí rok po koupi louky č. kat. 106/1 viděl, když začalo pršet, že na louce vyúsťují dva trativody, jež nejsou na první pohled patrný, že se země musí trochu rozhrnouti, jak při výslechu jako strana udal, žalobci se s tímto stavem louky č. kat. 106/1 spokojili, trativody dále v louce trpěli, a to po řadu let, a teprve v roce

1926, tedy po 25 letech dopisem ze dne 13. září 1926 žalované upomínali o odstranění trubek, a konečně podali žalobu. Z těchto okolností dovozuje soud odvolací se zřetelem k obsahu trhovým smluv, pokud jde o držení a užívání koupených pozemků, že žalobci jako vlastníci louky č. kat. 106/1 zřízení trativodu, položení trubek v louce po zjištění trubek po 3 letech na vědomí vzali a se zařízením tím byli spokojeni, poněvadž hned, jak trativody zjistili, o odstranění trubek nezažadovali, žalované ani nevyzvali k odstranění trubek, zařízení trativodu trpěli, a tak právě služebnost sváděti spodní vodu po louce č. kat. 106/1 vznikla. Ustanovení § 526 obč. zák. řeší případ, kdy se vlastník panujícího pozemku stane vlastníkem služebného pozemku, později pozemek služebný prodá a služebnost vymazána není. Případ, kdy vlastník obou pozemků, mezi nimiž jest poměr služebnosti, tak zvaná vlastníková služebnost, oba pozemky prodá, v občanském zákonu není výslovně řešen, pokud jde o poměry služebnosti. Prvý soudce klade váhu na to, by žalobci jako kupitelé služebného pozemku o existenci služebnosti věděli hned při uzavření kupní smlouvy. Soud odvolací však spatřuje nabývací důvod v obsahu trhovým smluv o pozemcích č. kat. 107 a č. kat. 106/1. Poněvadž prodávající manželé Ch-ovi prodali smlouvou ze dne 27. července 1901 žalovaným mimo jiné pozemky též role č. kat. 107 v těch mezích a hranicích, s těmi právy a povinnostmi, jak nemovitostí těchto sami užívali a jak jich užívatí a je držeti byli oprávněni, rovněž žalovaní jako kupující byli oprávněni užívatí role č. kat. 107, jak je užívali jich předchůdci — prodávající, totiž i onoho zařízení, oněch trativodů, trubek v pozemku položených. Ve smlouvě trhové ze dne 31. července 1901, kterou kupují žalobci louku č. kat. 106/1, jest rovněž výslovně uvedeno, že prodávající vlastníci manželé Ch-ovi louku tu prodávají v těch mezích a hranicích, jak ji sami užívali a drželi a užívatí a držeti oprávněni byli, a kupující nepřevzali jen knihovní břemena a knihovní závady. Tímto ustanovením smlouvy určen byl rozsah užívání louky č. kat. 106/1 žalobci jako kupiteli. Poněvadž v době uzavření trhové smlouvy o louce č. kat. 106/1, v této louce již trubky byly položeny, jsou žalovaní povinni jako kupitelé onoho pozemku zařízení dále trpěti, byť i služebnost v pozemkové knize nebyla zapsána (§ 1047 obč. zák.). Z těchto důvodů dovozuje odvolací soud, že prodejem pozemků č. kat. 107 a 106/1 původními vlastníky stranám rozepře vznikla pozemková služebnost sváděti vodu po pozemku č. kat. 106/1, louce, ve prospěch pozemku č. kat. 107, kterou žalobcové také do 13. září 1926 trpěli, ač se asi za tři léta po smlouvě o trativodech v louce a položených trubkách dověděli.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

#### D ů v o d y:

Dovolací soud nesdílí právní názor odvolacího soudu, že v tomto případě lze mluvit o služebnosti svádění vody s parcely č. 107 na parcelu č. 106/1 žalobců. Podle §§ 480 a 481 obč. zák. jsou důvody

k nabytí služebností smlouva, poslední pořízení, výrok soudu a vydržení. Rozšíření těchto výčetmo uvedených důvodů na případ, o nějž tu jde, nebylo by výkladem zákona, nýbrž jeho nepřipustným doplněním (viz Dr. Anton Koban, Eigentümerdienstbarkeit, Festschrift zur Jahrhundertfeier des ABGB. II., str. 575, dále rozhodnutí bývalého Vídeňského nejvyššího soudu ze dne 9. února 1886, čís. 1548 Gl. U. čís. 10.926 a rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu čís. 1574 a 5644 sb. n. s.). Ani tím, že dřívější vlastníci pozemků čís. 106/1 a 107 v K. uvedli je ve faktický stav, odpovídající pojmu sporné služebnosti, ani tím, že v roce 1901 parcela čís. 106/1 byla prodána žalobcům a parcela čís. 107 žalovaným, nevznikla tedy služebnost. Názor odvolacího soudu, že se tak stalo mlčky tím, že žalobci dva trativody, jimi asi třetí rok po koupi parcely č. 106/1 na louce zjištěné, trpěli asi 25 let, odporuje řečeným zákonným ustanovením. Že z obsahu kupních smluv ze dne 27. a 31. července 1901 nelze dovozovati vznik sporné služebnosti, soud první stolice správně doličil, poukávav k ustanovení § 914 obč. zák. Za tohoto stavu věci nemá v tomto případě významu ani ustanovení § 1047 obč. zák., jehož se odvolací soud dovolává.

### Čís. 7758.

**Pro nárok manžela, jenž nemá viny na rozluce, podle druhé věty § 1266 obč. zák., jest lhotejno, zda rozluka byla vyslovena rozsudkem či usnesením a zda si při rozluce vyhradil nárok na výživné.**

(Rozh. ze dne 4. února 1928, Rv I 1589/27.)

Rozloučená manželka domáhala se na manželi placení výživného z důvodu odškodnění podle § 1266 obč. zák. První stolice uznal nárok žalobkyně na odškodnění za oprávněný a přisoudil jí výživné měsíčních 500 Kč. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že přisoudil žalobkyni na výživném jen 250 Kč měsíčně a uvedl mimo jiné v důvodech: Žalobkyně domáhá se projednávanou žalobou výživy z důvodu odškodnění po rozumu § 1266 obč. zák. První stolice uznala nárok žalobkyně na odškodnění po rozumu § 1266 obč. zák. za oprávněný. Náзор tento napadá žalovaný; namítaje, že v souzeném případě nepřicházejí ustanovení § 1266 obč. zák. k platnosti, poněvadž jak rozvod, tak i rozluka, provedená cestou nespornou na základě žádosti podle § 17 rozl. zákona a nikoliv rozsudkem, jak žádá výslovně § 1266 obč. zák., uskutečněny byly již za platnosti rozlukového zákona, že žalobkyně v řízení rozlukovém cestou nespornou měla právo odepřít svolení k rozluce z důvodu, že není rozhodnuto o úpravě výživného, po případě, že si měla právo na výživné vyhradit, a že, neučinivši tak, pozbyla práva žádati odškodnění po rozumu § 1266 obč. zák. V rozhodnutí ze dne 23. července 1925, R I 610/25, sb. čís. 5189 zabýval se nejvyšší soud podobným případem jako je projednáváný; v důvodech rozhodnutí se výslovně praví,